

Veselības inspekcija

**Grozījumi MK 27.12.2002.
noteikumos Nr.610**

**"Higiēnas prasības vispārējās
pamatizglītības, vispārējās vidējās
izglītības un profesionālās izglītības
iestādēm"**

**Veselības inspekcijas
Sabiedrības veselības departamenta
vadītāja Solvita Muceniece**

Veselības inspekcija

Normativo aktu par higiēnas prasībām skolām vēsture

Vispārizglītojošo skolu higiēnas pagaidu normas un noteikumi, Labklājības ministrija, 29.03.1994. Nr.94/6

Noteikumi par higiēnas prasībām vispārizglītojošām skolām, Labklājības ministrija, 13.07.1999. Nr.255;

Higiēnas prasības vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēm, Labklājības ministrija, 27.12.2002. Nr.610.

Veselības inspekcija

Prasība par mācību telpas platību vēsturiskā griezumā

Minimālā platība vienam izglītojamam mācību telpā

Pagaidu normas un noteikumi Nr.94/6 1994. gads	MK noteikumi Nr.255 1999. gads	MK noteikumi Nr.610 2002. gads	11.08.2015. grozījumi MK noteikumos Nr.610 2015. gads	26.05.2020. grozījumi MK noteikumos Nr.610 2020. gads
2 m ² Prasības obligātas visām iestādēm	2 m ² Prasības obligātas visām iestādēm	2 m ² Prasības obligātas jaunbūvējamām un rekonstruējamām iestādēm	2 m ² Prasības obligātas visām izglītības iestādēm ar 2020.gada 1.septembri	2 m ² Prasības obligātas visām izglītības iestādēm ar 2023.gada 1.septembri

1994. gads

APSTIPRINU:
Latvijas Republikas
Labklājības ministrijas Valsts higiēnas
reglamentācijas komisijas priekšsēdētājs
Dr. Med. A. Jurēvics
1994. g. 29. martā Nr. 94/6

Vispārizglītojošo skolu higiēnas pagaidu normas un noteikumi

Izstrādes gaitā izmantotas LR Izglītības ministrijas (1993. g. 23. aprīļa Nr. 1-9-104, 1993. g. 13. oktobra Nr. 1-7-56),
Labklājības ministrijas Veselības departamenta (1993. g. 19. aprīļa Nr. 07/5-10),
LR Vides un reģionālās attīstības ministrijas (1993. g. 2. novembra Nr. 2-07-540, 1993. g. 20. aprīļa Nr. 03-520) rekomendācijas.

I. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI.

1. Šīs normas un noteikumi attiecas uz visām Latvijas Republikas teritorijā esošajām, kā arī jaunceļamajām un rekonstruējamām vispārizglītojošajām skolām.
2. Plānojot skolu celtniecību, jāparedz iespēju kopīgi mācīties veselīgiem bērniem un bērniem invalīdiem.
3. Jaunceļamu vispārizglītojošu skolu ietilpība nedrīkst pārsniegt 600 skolēnu vietu.
4. Obligātā izglītība skolā uzsākama tajā gadā, kurā bērns sasniedz 7 gadu vecumu, ņemot vērā viņa fizisko attīstību un veselības stāvokli.
5. Bērņus, kas jaunāki par 7 gadiem, drīkst pieņemt skolā tikai tad, ja tiem ir pediatra slēdziens par šo bērnu gatavību uzsākt mācības.
6. Jāievēro sekojošs klašu piepildījums:
  - sākumskolā — ne vairāk kā 25 skolēni
  - pamatskolā un vidusskolā ne vairāk kā 30 skolēni.
7. Mazkomplektētās skolās kā izņēmums pieļaujams ne vairāk kā 3 dažādu vecuma grupu bērnu apmācība vienā klasē.
8. Ikdienas nodarbību sākuma un beigu laiku nosaka skolas

direktors, taču tās nedrīkst sākties agrāk kā plkst. 8.00 un beigties vēlāk kā plkst. 18.00.

9. Jaunu vispārizglītojošo skolu ēku, t.sk., rekonstruētu, darbības uzsākšana pieļaujama tikai ar teritoriālā vides un sabiedrības veselības centra rakstisku slēdzienu.

II. SKOLAS TERITORIJA

10. Izvēloties zemes gabalu vispārizglītojošās skolās celtniecībai, jāievēro valstī spēkā esošais Latvijas pagaidu būvnormatīvs «Teritoriālā plānošana. Pilsētu un pagastu izbūve.» LBN 100 1992. gada decembris.

11. Skolai jābūt atsevišķam norobežotam un iezogotam zemes gabalam, ar platību ne mazāku kā 50 m² uz vienu skolēnu.

12. Skolas teritorijā jāparedz sekojošas funkcionālās zonas:
- fizikultūras un sporta ne mazāk kā 50%
no kopējās zemes gabala platības;
  - atpūtas ne mazāk kā 15%;
  - saimniecības ne mazāk kā 5%

Papildus platībā iekārtojama mācību un izmēģinājumu zona, kuru atļauts izmantot arī lauksaimniecības produkcijas iegūšanai skolas ēdnīcas apgādei (ši platība nav normēta).

13. Fizikultūras un sporta zonā jāparedz:
- skolas stadions (izņemot sākumskolas);
  - vingrošanas laukums (atsevišķi 1.-4. klasēm un 5.-12. klasēm);
  - kombinēti laukumi sporta spēlēm, bumbas mešanai un lēkšanas vingrinājumiem augstumā un tālumā.

14. Fizikultūras un sporta zonu nedrīkst izvietot klašu telpu logu pusē. Attālumam no sporta spēļu laukumiem un mešanas disciplīnu sektoriem līdz citiem skolas ēkas logiem jābūt ne mazākam par 25 m, no citu sporta veidu nodarbību laukumiem ne mazāk par 10 m.

15. Tāllēkšanas un augstlēkšanas sektoru piezemēšanās bedres aizpilda ar smiltīm, kas sajauktas ar zāģu skaidām.

16. Atpūtas zonai jāatrodas skolas ēkas izeju tuvumā, tai

Skolas pamattelpu platības.

N. p. k.	Telpas nosaukums	Telpas platība m ² uz 1 skolēnu ne mazāk kā
1.	Mācību kabineti, klases vispārizglītojo- šiem priekšmetiem	2,0
2.	Lingafonu kabinets, dabas mācības, fizikas, ķīmijas, bioloģijas kabineti, tēlotājas mākslas (zīmēšanas) un rasēšanas kabinets	2,4
3.	Informātikas un skaitļošanas tehnikas kabinets	6,0 (uz 1 darba vietu pie displeja)
4.	Darbmācības kabineti, darbnīcas	6,0
5.	Rekreācijas telpas	0,75
6.	Aktu zāle	0,65 (uz 1 skatī- tāja vietu)
7.	Vestibils	0,1
8.	Ģērbtuve	0,15

Sporta zāles platību (bez paligtelpām) nosaka projektēšanas uzdevumā.

1999. gads

Public.: Vēstnesis, 16.07.99. nr. 231

Latvijas Republika
noteikumi Nr.255

Ministru Kabinets
pieņemts 13.07.1999

Noteikumi par higiēnas prasībām vispārizglītojošām skolām

----- Piezīmes -----

Publicēts - Ziņotājs, 05.08.99. nr.15 (L.V., nr.231/232)

(prot. Nr.35 14.§)

Izdoti saskaņā ar
Ministru kabineta iekārtas
likuma 14.panta 3.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka higiēnas prasības vispārizglītojošām skolām (turpmāk - skolas).

2. Skolas personāls pirms stāšanās darbā pakļaujams obligātajām pirmreizējām veselības pārbaudēm, bet turpmāk - periodiskām veselības pārbaudēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

II. Skolas teritorija

3. Skolas teritorijā ir šādas funkcionālās zonas:

- 3.1. sporta zona;
- 3.2. atpūtas zona;
- 3.3. saimniecības zona.

4. Sporta laukumam jābūt klātam ar noblīvētu grunts segumu vai cita veselībai nekaitīga blīva materiāla segumu.

5. Konteinerus sadzīves atkritumu savākšanai novieto saimniecības zonā (betonētā vai asfaltētā laukumā) ne tuvāk par 20 metriem no skolas ēkas.

III. Telpas

6. Mācību telpas (izņemot darbmācības kabinetu) aizliegts izvietot pagraba vai puspagraba stāvā. Darbmācības kabinetu, kurā ir smaga aparatūra, atļauts izvietot puspagraba stāvā. Skolas būvniecībā, rekonstrukcijā vai renovācijā ievēro Latvijas būvnormatīvus.

7. Mācību telpas aprīko ar mēbelēm, kas atbilst bērnu auguma un vecuma īpatnībām un izgatavotas no veselībai nekaitīgiem materiāliem. Attālums no tāfeles līdz rindas pirmajam solam ir ne mazāks par diviem metriem, līdz pēdējam solam - ne lielāks par desmit metriem. Viena skolēna vietai mācību telpā paredz platību, kas nav mazāka par diviem kvadrātiem.

Veselības inspekcija

Noteikumu grozījumu pamatojums

Ministru prezidenta 2013.gada 11.decembra rezolūcija Nr.2013-REZ-111-1/128-2361 par Valsts kancelejā saņemtā iesnieguma par telpu platību neatbilstību bērnu skaitam vienā no Rīgas skolām izvērtēšanu.

Ministru prezidenta 2014.gada 17.janvāra rezolūcija Nr.2014-REZ-18/2013-SAN-2205-9 saistībā ar skolu telpu grupu platības izvērtēšanu, atbilstoši bērnu skaitam izglītības iestādē.

Ministru prezidenta 2014.gada 19.jūnija rezolūcija Nr.2014-REZ-18/2014-SAN-951-1225 – Veselības ministrijai izstrādāt un veselības ministram noteiktā kārtībā līdz 2014.gada 1.decembrim iesniegt Valsts kancelejā nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta 2002. gada 27. decembra noteikumos Nr.610 „Higiēnas prasības vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēm”, lai noteiktu obligātās prasības telpu platībai visās izglītības iestādēs.

Veselības inspekcija

Noteikumu grozījumu pamatojums

Saskaņā ar **Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Latvijas lielo pilsētu asociācijas 2019.gadā sniegtajiem** priekšlikumiem pārejas laiku noteiktajām prasībām par platību uz vienu skolēnu bija nepieciešams **pagarināt līdz 2023.gada 1.septembrim.**

Pamatojums - skolu tīkla optimizācija un pāreja uz kompetenču pieejā balstīto vispārējās izglītības saturu Latvijā. Tika plānota skolu tīkla optimizācija un skolēnu mobilitāte uz citām skolām, kas ir sasaistīts ar pāreju uz jauno kompetenču pieejā balstīto vispārējās izglītības saturu 2023. gadā.

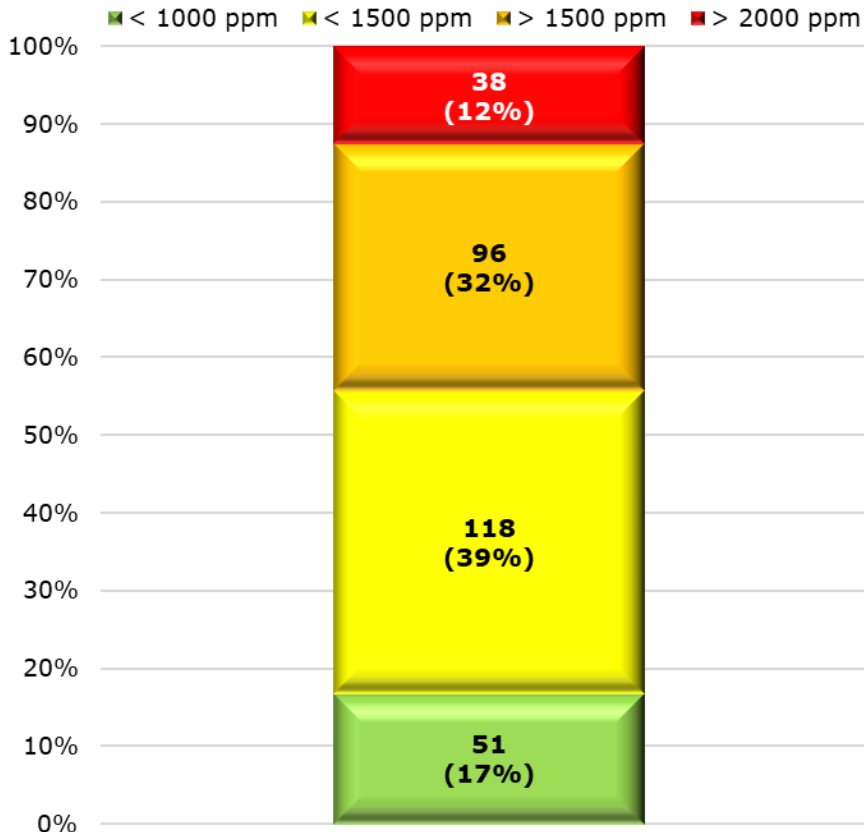

Veselības inspekcija

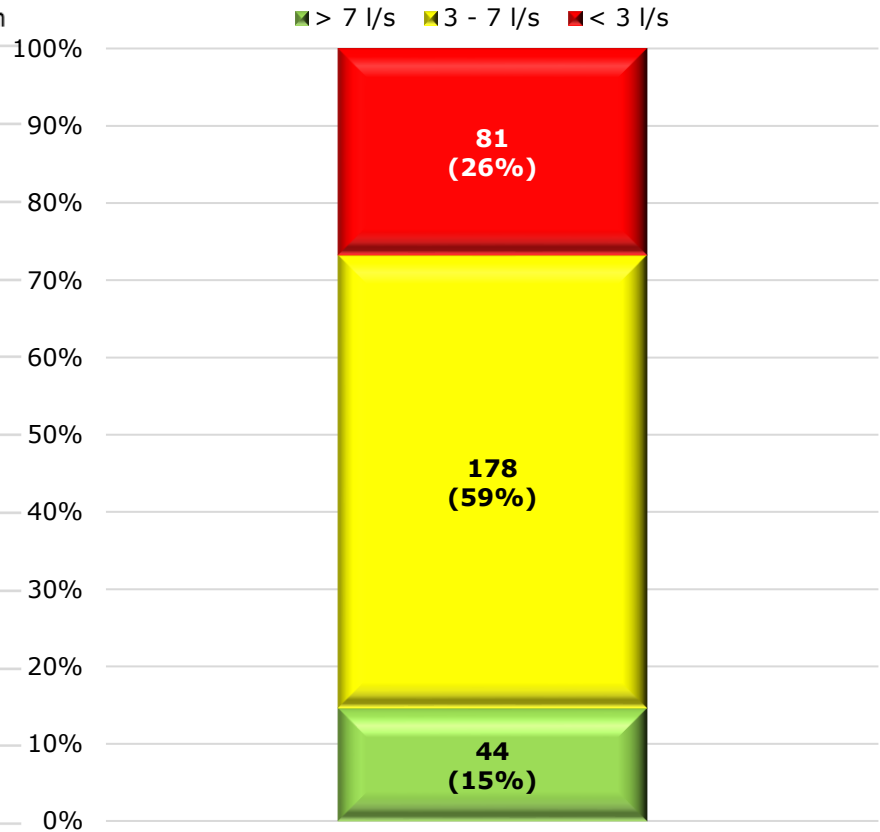
Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījuma rezultāti

103 skolas; 303 mācību telpas

Mācību telpu **gaisa kvalitāte**
(raksturo vidējā CO₂ koncentrācija (ppm))

Mācību telpu **ventilācijas kvalitāte**
(raksturo ventilācijas apjoms vienam cilvēkam (l/s))

PVO rekomendācijas kvalitatīvam iekštelpu gaisam:

vidējais CO₂ līmenis – līdz 1000 ppm;
ventilācijas apjoms: optimāli – 7 l/s, minimāli – 3 l/s vienam cilvēkam

Veselības inspekcija

Kas ietekmē iekštelpu gaisa kvalitāti un ventilācijas efektivitāti?

Palielinoties cilvēku skaitam telpā, proporcionāli pieaug arī CO₂ koncentrācija gaisā.

Jo vairāk enerģijas nodarbību laikā skolēns **patērē, jo vairāk CO₂ izdalās** organisma dzīvības procesos, un **jo vairāk** būs **nepieciešama svaiga gaisa pieplūde**, lai nodrošinātu nepieciešamo O₂ daudzumu organisma **darba spēju atjaunošanai** un uzturēšanai nepieciešamajā līmenī.

Cilvēka organisma dzīvības procesos telpā **izdalās citas** organiskās un neorganiskās **vielas** (amonjaks, merkaptāni, skatols, indols u.c.), kā arī elpojot, runājot, klepojot vai šķaudot **izplatās mikroorganismi.**

Mācību telpas izmēri (garums x platums x augstums) summējas telpas tilpumā (m³) un vienlaikus **telpā esošā gaisa daudzumā (m³).**

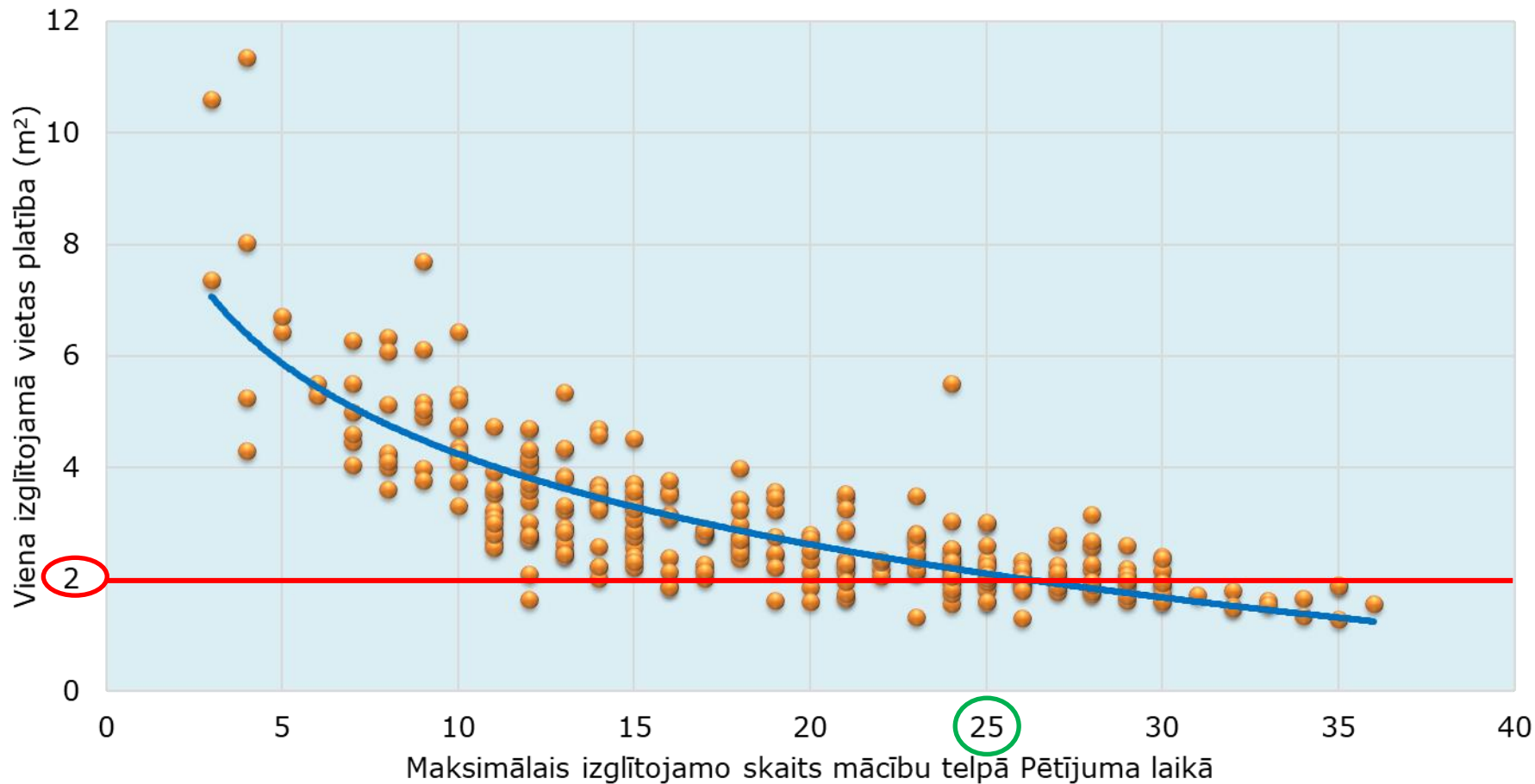
Skolēnu skaits mācību telpā nodarbību un starpbrīžu laikā ir ciešā **mijšakarībā** ar iepriekš minētajiem rādītājiem, lai aprēķinātu ventilācijas apjomu (l/s) vienam cilvēkam jeb gaisa apmaiņas intensitāti, kas tiešā veidā **raksturo ventilācijas efektivitāti mācību telpā.**

Veselības inspekcija

Skolēnu skaits un viena izglītojamā vietas platība*

Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījuma rezultāti

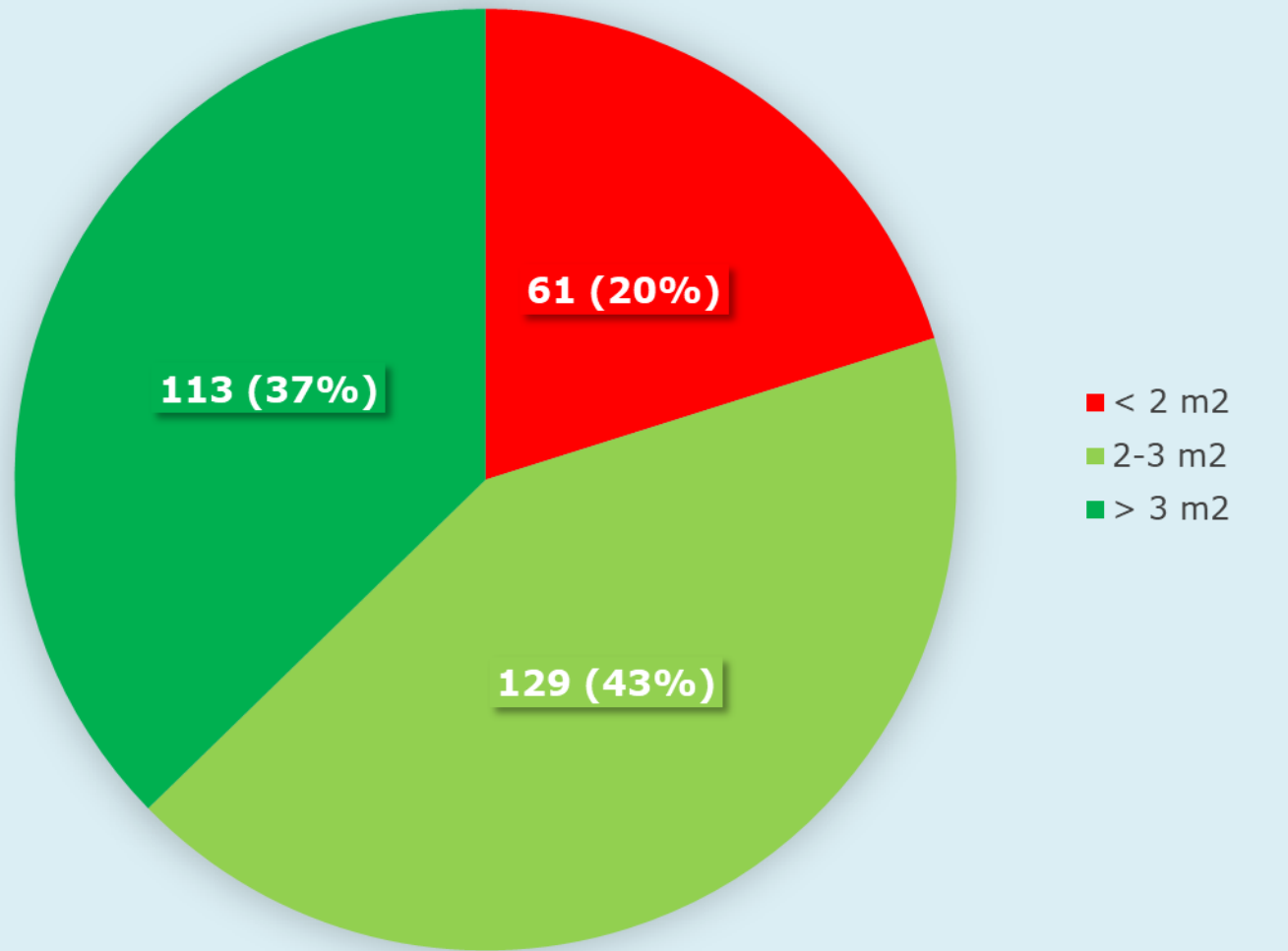
*Izglītojamo vietas platība mācību telpā aprēķināta pie Pētījuma laikā fiksētā maksimālā skolēnu skaita nodarbību laikā.

Veselības inspekcija

Mācību telpu skaits pie noteiktas platības (m²) vienam skolēnam

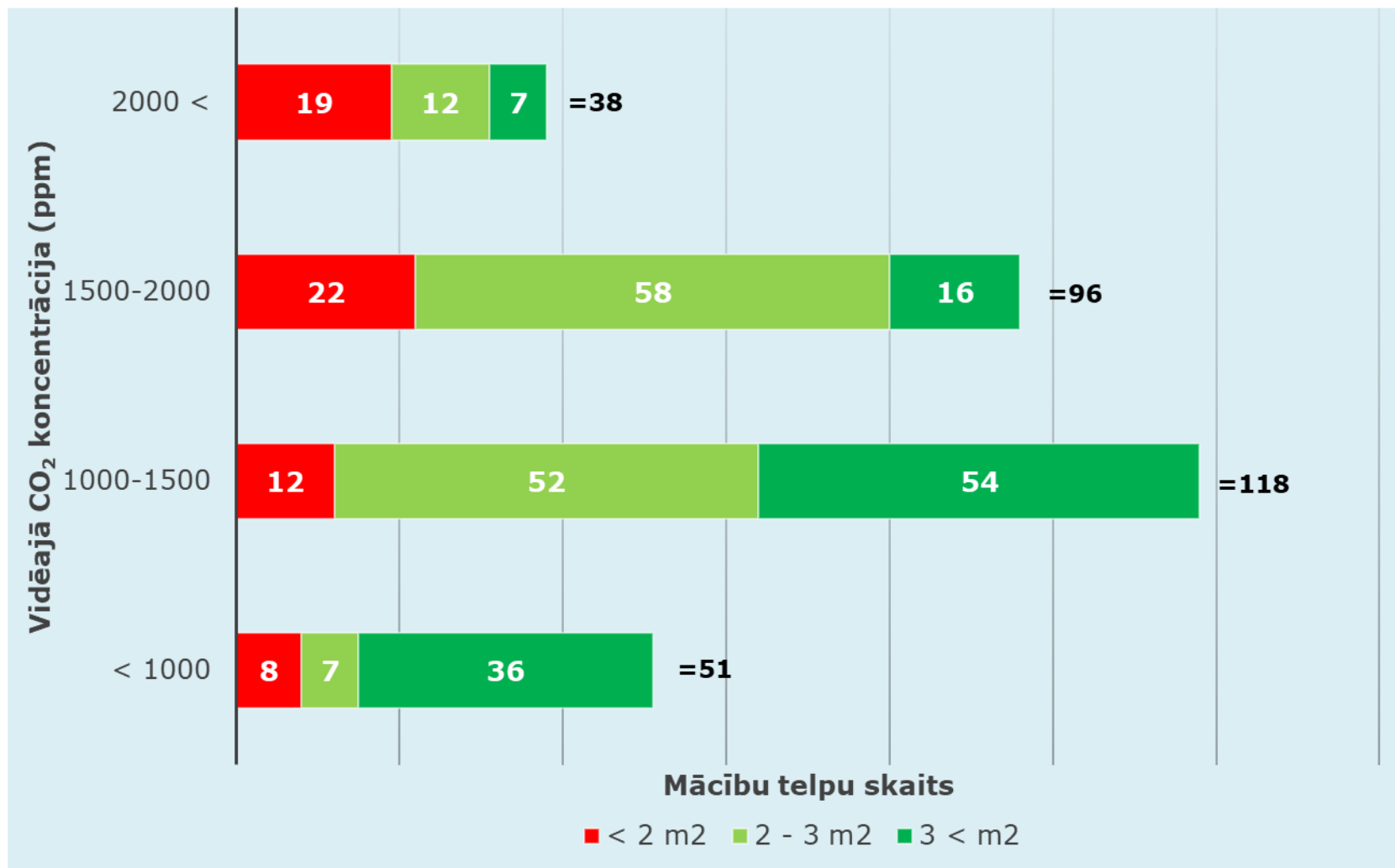
Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījuma rezultāti

Veselības inspekcija

Mācību telpu sadalījums atbilstoši viena izglītojamā vietas platības (m²) ietekmei uz vidējo CO₂ koncentrāciju (ppm)

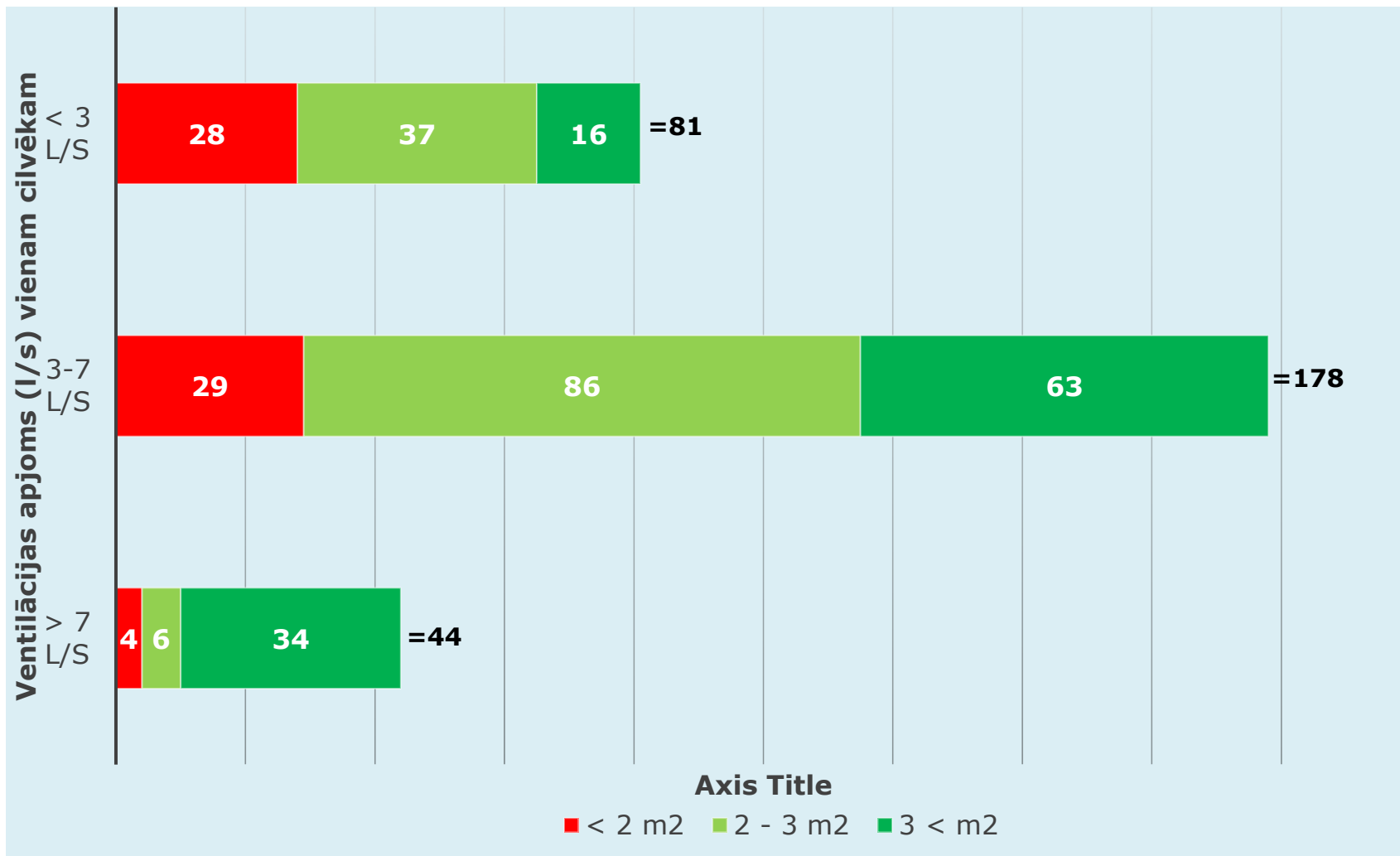

Veselības inspekcija

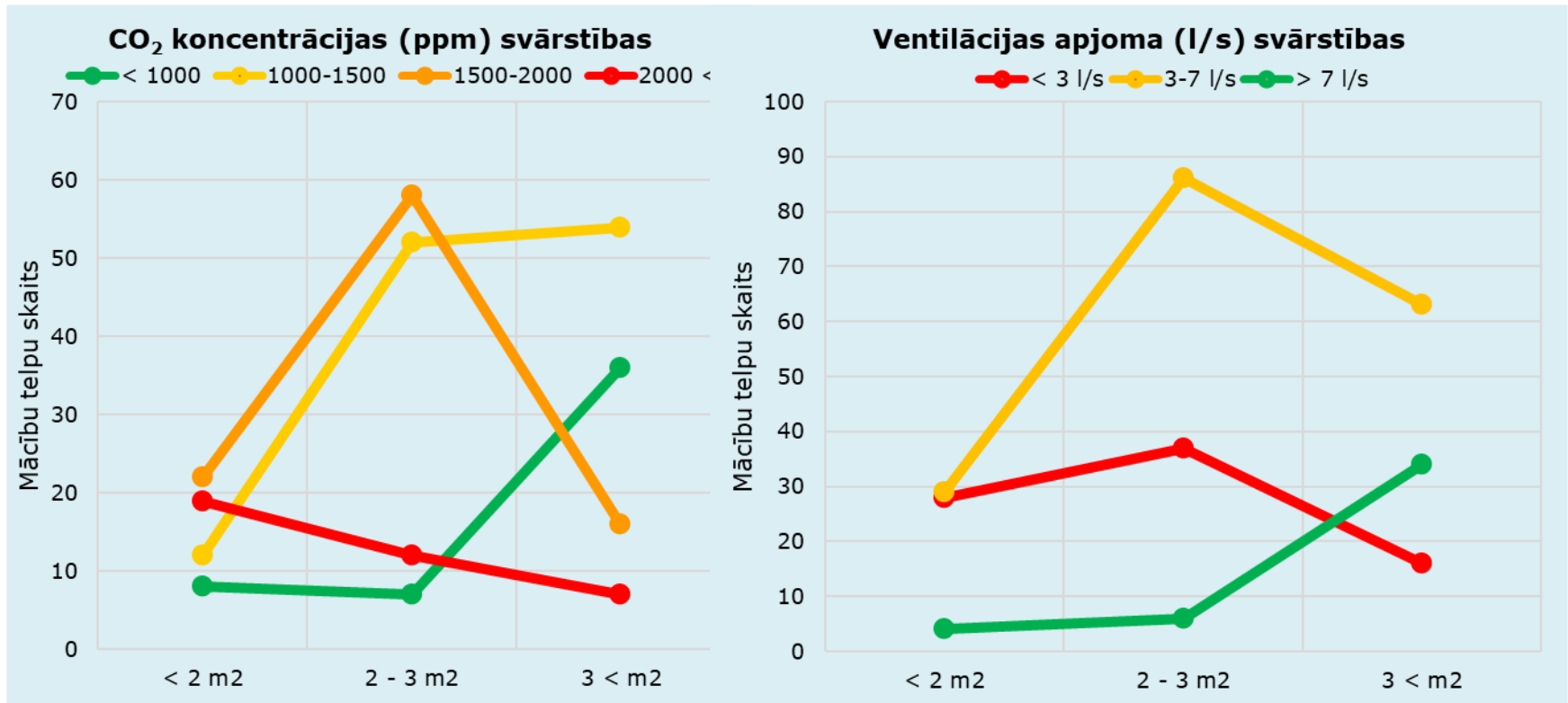
Mācību telpu sadalījums atbilstoši izglītojamā vietas platībai (m²) ietekmei uz ventilācijas apjomu (l/s) vienam cilvēkam

Veselības inspekcija

Iekštelpu gaisa kvalitāte un ventilācijas efektivitāte atkarībā no viena izglītojamā vietas platības

Pētījumā gūti pierādījumi tam, ka, palielinoties viena izglītojamā vietas platībai:

- CO₂ koncentrācija telpā pieaug lēnāk,
- esošā ventilācija (dabiskā un/vai mehāniskā) efektīvāk spēj nodrošināt gaisa apmaiņu mācību telpā,
- līdz ar to arī efektīvāk tiek novērsts iekštelpu gaisa piesārņojums, t.sk. mikrobioloģiskais.

Veselības inspekcija

Pētījuma secinājumi par viena izglītojamā vietas platību

- PVO ieteikumu (1000 ppm un 7 l/s) ievērošana praksē īstenojas mācību telpās, kurās platība vienam izglītojamajam ir **virs 2 m²**, **optimālā variantā >3 m²**.

Sekojoši, lai nodrošinātu kvalitatīvu iekštelpu gaisa sastāvu, nākotnē būtu jāpalielina mācību telpas platība vai jāsamazina skolēnu skaits klasē...

- **Skolēnu skaitam** nodarbību laikā **jābūt atbilstošam mācību telpas izmēriem**, lai nodrošinātu pietiekamu gaisa cirkulāciju telpā un optimālu iekštelpu gaisa kvalitāti.

Veselības inspekcija

MK 27.12.2002. noteikumos Nr.610 noteiktais

24. punkts. Minimālā platība viena izglītojamā vietai:

24.1. mācību telpā — 2 m²;

24.2. telpā, kurā veic ķīmijas, fizikas vai dabaszinību laboratorijas vai praktiskos darbus, – 2,4 m²;

24.3. mājturības, dizaina un tehnoloģiju kabinetā – 3 m²;

24.4. sporta zālē — 8 m²;

24.5. datorklasē – 3 m².

(Grozīts ar MK 11.08.2015. noteikumiem Nr. 469; MK 26.05.2020. noteikumiem Nr. 322)

27. punkts. Pie sporta zāles ir ģērbtuves, dušas telpas un tualetes atsevišķi zēniem un meitenēm:

27.1. nodarbībā iesaistītās izglītojamo grupas vienam izglītojamajam paredzētā minimālā platība ģērbtuvē ir 1 m²;

27.2. vienai nodarbībā iesaistīto izglītojamo grupai paredzētais dušu skaits – viena dušas ierīce uz 10 izglītojamiem. Starp dušas ierīcēm ierīko gludas, viegli mazgājamas, dezinficējamas un necaurspīdīgas starpsienas;

27.3. klozetpodus un izlietnes ierīko atbilstoši Latvijas būvnormatīvā LBN 208-15 "Publiskas būves" noteiktajām prasībām.

(Grozīts ar MK 10.09.2013. noteikumiem Nr.765; MK 11.08.2015. noteikumiem Nr.469)

73.¹ punkts. Šo noteikumu 24. punktā, kā arī 27.1. un 27.2. apakšpunktā minētās prasības attiecībā uz dušas ierīču skaitu un 27.3. apakšpunktā minētās prasības **ir obligātas no 2023. gada 1. septembra.**

(MK [26.05.2020.](#) noteikumu Nr. 322 redakcijā)

Veselības inspekcija

Kontrolēs laika posmā no 01.01.2022. līdz 23.05.2023.,
**aptaujājot skolu vadību, secināts, ka iespējami minimālā
platība viena izglītojamā vietai mācību telpā -**

- atbilst - 76%,
- daļēji atbilst – 21%,
- neatbilst–3% gadījumu.

Veselības inspekcija

**Grozījumi MK 17.09.2013. noteikumos Nr.890
"Higiēnas prasības bērnu uzraudzības
pakalpojuma sniedzējiem un izglītības
iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības
programmu"**

Veselības inspekcija

MK 17.09.2013. noteikumos Nr.890 noteiktais

19. punkts. Pakalpojuma sniedzējs ievēro šādu minimālo telpu platību (ja guļamtelpa apvienota ar grupas telpu, tad platību grupas telpā vienam bērnam aprēķina, atskaitot no telpas kopējās platības gultu aizņemto platību saliktā veidā. Jaukta vecuma bērnu grupām platību nosaka atbilstoši vecākajai bērnu grupai) vienam bērnam:

19.1. jaunākam par trim gadiem – grupas telpa 2,5 m², guļamtelpa 1,8 m²;

19.2. vecākam par trim gadiem – grupas telpa 3,0 m², guļamtelpa 2,0 m².

63. punkts. Šo noteikumu 19. punktā minētās prasības ir attiecināmas uz bērnu grupām, kas izveidotas pēc 2023. gada 1. septembra.

(MK 18.02.2020. noteikumu Nr.100 redakcijā)

Veselības inspekcija

Kontrolēs laika posmā no 01.01.2022. līdz 23.05.2023.,
**aptaujājot bērnudārzu vadību, secināts, ka iespējami
minimālā telpu platība -**

- atbilst 94%,
- daļēji atbilst – 5%,
- neatbilst – 1% gadījumu.

Veselības inspekcija

Vēsturiski Grozījumi MK noteikumos Nr.890

➤ pagarināts prasības piemērošanas termiņš attiecībā uz telpu minimālo platību uz vienu bērnu – tā būs obligāta grupām, kas izveidotas **pēc 2020.gada 1.janvāra.**

Vēsturiski prasība obligāta visām iestādēm no 01.09.1998. ar 09.06.1998. MK not. Nr.216 "Noteikumi par higiēnas prasībām pirmsskolas izglītības iestādēm".

1998.gada 9.jūnija noteikumi nr. 216
**Pirmsskolas izglītības iestāžu telpas
un to minimālā platība**

Nr. p.k.	Telpas nosaukums	Minimālā platība uz vienu bērnu (m ²)	
		telpās, kur uzturas bērni vecumā līdz 3 gadiem	telpās, kur uzturas 3-7 gadus veci bērni
1.	Gērbtuve	0,9	0,72
2.	Bērnu pastāvīgās uzturēšanās telpa	2,5	3,0
3.	Guļamtelpa	1,8	2,0
4.	Tualete	0,8	0,65
5.	Trauku uzglabāšanas un mazgāšanas telpa	izvietojot blakus grupas telpai, kopējā platība ne mazāka par 3 m ²	

Labklājības ministra vietā —
tieslietu ministrs Dz.Rasnačs

Ar 27.12.2002. MK not. Nr.596 "Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas" no 08.01.2003. obligāti tikai jaunbūvētām un rekonstruētām iestādēm.

Ar 17.09.2013. MK not. Nr.890 "Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu" no 01.01.2014. atkal obligāti visām iestādēm.

Nr.	Telpas nosaukums	Minimālā platība (m ²) telpā vienam bērnam	
		telpas bērniem, jaunākiem par 3 gadiem	telpas bērniem, vecākiem par 3 gadiem
1.	Gērbtuve	0,9	0,72
2.	Grupās telpa	2,5	3,0
3.	Guļamtelpa	1,8	2,0
4.	Tualete	0,8	0,65

Veselības inspekcija

Pēc Latvijas Pašvaldību savienība informācijas, ka **2020. gada 1.janvārī**, stājoties spēkā noteikumu Nr.890 prasībām attiecībā uz nepieciešamo telpu platību vienam bērnam, samazināsies pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamība un kopumā valstī pieaugs rindas vēl par 2500 vietām, tai skaitā, Rīgā rindas pieaugs vēl par 1800 vietām.

Tajā pat laikā, nenodrošinot pietiekamu telpu minimālo platību vienam bērnam, jāraugās no epidemioloģiskās drošības un higiēnas viedokļa un jāņem vērā tādi riski, kā nepietiekama gaisa cirkulācija telpās un palielināta CO2 koncentrācija, paaugstināts infekciju slimību izplatības risks, kā arī palielināta traumatisma iespējamība, kas saistīti ar neatbilstošu telpu platību uz vienu bērnu.

Taču ņemot vērā to, ka bērnu apmeklējums izglītības iestādēs, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu, svārstās no 35,1–57,3 % (decembrī, janvārī) līdz 83 % (septembrī), kā arī to, ka jaunbūvētajās un rekonstruētajās iestādēs jau šobrīd ir jānodrošina atbilstoša platība katram bērnam, būtu pieļaujams pagarināt pārejas periodu prasību izglītības iestāžu telpu platībai ieviešanai līdz 2023.gada 1.septembrim.

Ņemot vērā minēto un lai saskaņotu prasības izglītības iestāžu telpu platībai ar izglītības un administratīvi teritoriālās reformas norisi, Noteikumu 19.punkta prasībai attiecībā uz telpu platību tiek pagarināts pārejas periods, paredzot, ka prasības attiecībā uz telpu minimālo platību uz vienu bērnu **ir obligātas grupām, kas ir izveidotas pēc 2023.gada 1.septembra.**

Veselības inspekcija

PALDIES PAR UZMANĪBU!